

PRYS DER INSERTIE.

15 centiem den drukregel.
40 centiem de reklamen.
Alle toezending van brieven, geld, moet ons vrachtyr geworden.

Wekelyks verschynende Woensdag en Zaterdag, by den Opsteller-Uitgever, HUB. DE COCCQ-CRETEN, te St-Truiden.

HET REGT

ABONNEMENT PRYS:

Voor de Stad 5 fr. per jaer.
3 fr. per 6 maanden.
1.75 fr. per trimester.
Voor Buiten 6 fr. per jaer.
3.50 per 6 maanden.
2 fr. per trimester.

NIEUWS- EN AENKONDIGINGS-BLAD.

VADERLAND.

GODSDIENST.

VRYHEID.

AEN DE CATHOLYKEN.

Om een mensch of eene zaak te beoordeelen, is het 't getal niet, maar de hoedanigheid zyner aenhangers of zyner tegenstrevens die men moet onderzoeken.

Ons ministerie heet zich liberael, hoe is het aen 't gezag gekomen, wie heeft het in zyne magt behouden? Slaet eenen blik achteruit, tot in 1857, en gy zult daer het straatvolk zien dat te Gent en te Brussel de kloosters, te Jemmapes de school der christelyke broeders van Liefde plunderde om de heeren Frère en Rogier op de kussens van het ministerie te kunnen behouden. In de rangen der liberalen party worden opgenomen de revolutionairen, de demagogen, de socialisten, de francmasons, de openbare goddeloozen, in een woord, allen die zich niet schamen opentlyk vyandig te toonen aen den Godsdienst en kerk.

De liberale party gaet hare kandidaten voor de kiezingen zoeken in de klubs waer men het meest dondert tegen de godsdienstige vryheden, of beter, het is van die klubs dat zy zich hare kandidaten laet opdringen. Ten haren dienste stelt zy al den invloed der openbare administratie, der hogere en lagere staetsbedienden, om in te werke tegen de achtbaerste mannen om hun persoonlyk karakter, hunne fortuin, hunne talenten, hunne bewezen dienste, hunne verkleefdheid aen onze instellingen, en dit omdat die mannen, gezien den ongodsdienstigen invloed die de steeds aengroeiende vrymetselaers-logien op de geesten winnen, bereid zyn de godsdienstige vryheden en instellingen ten allen pryze te verdedigen tegen den vreemde geest van ongelooft en kettery, uitgaende uit de logien der vrymetselaers.

Zoo als in politiek het meestendeel der liberalen dagbladen samenstemmen met de revolutionairen van alle landen, zoo ook sympathiseeren zy met de vyanden der kerk in alle landen. Al de opperhoofden van het ongelooft, al de zonen van Voltaire, de vrymetselaers en revolutionairen van Italie; die aerts vyanden van God en van de Kerk, die de kloosters verwoesten, de bisschoppen in de gevangenis werpen, de italiaensche priesters opwekken om te apostasieeren, die de Napolitanen vermoorden, al dat volkje, de schande der hedendaegsche samenleving, vindt steun, goedkeuring en lof in de ministeriele dagbladen. Garibaldi zelf, die in eene zyner vroegere proklamatie Z. H. Pius IX le *chef d'une race de vapéres* noemde (het hoofd van een slangenas) wordt door de drukpers een held uitgeroepen, waardig van een staetbeeld opgerigt te worden.

Zy liegt dan opentlyk de liberale drukpers

wanneer zy getuigt van haren eerbied voor Godsdienst, kerk en zeden. Door hare daden wordt zy veroordeeld. En nochtans vindt zy by duizenden aenhangers onder het volk van Belgie. Waerom? Omdat, gelyk de wyze zegt, het getal der zotten oneindig, en dit der boozen niet minder groot is.

Dat men dus werke om het schynliberalismus in de aenstaende kiezingen eens voor goed te verbryzelen, en met deszelfs val zal het tevens zynen invloed verliezen, en het volk zal beginnen klaer te zien en eindelijk een onderscheid kunnen maken tusseen zyne vrienden en zyne vyanden, tusseen dezen die het inderdaed willen gelukkig maken en dezen die het willen in den afgrond slepen. Als dagbladschryver geven wy het middel op, doch verzekeren niet dat het overal zal gevolgd worden. Men vindt immers overal catholyken die vreesachtig zyn, en wy begrypen niet waerom; die zelfs den naem niet zonden durven hebben dat ze werken voor de catholyke zaak; en dan anderen die werkeloos blyven omdat het hun voorkomt dat hunne persoonlyke belangen welligt er iets zonden kunnen door lyden.

Welke is de reden van al wat er omgaet en van al wat er bereid wordt in Belgie? Het eenigste belang der liberalen party is van in den jare Onzes Heeren 1833, aen het bewind te houden dezelve mannen die het in 1837 overweldigd hebben. Daerom maer op het klerikael gescreuw en gelasterd; daerom de jaerwedde der hogere ambtenaers verhoogd, omdat in die kringen de invloedhebbende koppen zitten die hunne onderhoorigen, in de aenstaende kiezingen, op hunne pypen zullen doen dansen. De lagere ambtenaer krygt niets, die moet toch springen en sluiten gelyk het ministerie wil. De arme werkmans heeft in Belgie geen werke, geen brood, geen vuer; en de mannen met vier, vyf, zes, zeven, acht fr. zand franken, met een-en-twintig duizend fr. kunnen niet meer leven! die moeten meer trekken. De lastenbetalers doen toch zoo goe affaires; zy kunnen wel meer betalen!

Tien duizend ambtenaers op zestig duizend kiezers, waer van de helft plus een over de zaken van geheel het land van meer dan vier miljoenen menschen beslissen kunnen; en op die beslissende helft plus een, al de officiele drukking, al de verlokkellykheid van de voordeelen welke het gouvernement op 's lands kosten, naer welgevallen, geven of weigeren kan uit partychap, daer ligt het geheim van al het kwaed. En nog is de ministeriele party niet gerust over den uitslag der aenstaende kiezing, nog gaat zy wetten maken

om die helft te beter onder haer bedwang te houden met dreigementen van boeten en evangenissen! Hadden wy geen gelyk te zeggen, dat het verkeerd gaet in ons land; dat, terwyl de Constitutie zegt dat alle magt komt van het volk, het volk, integendeel, het eigenlyke volk, de natie, onder de magt van de ministeriele partychap gesteld wordt?

Te Antwerpen heeft men het eindelijk gevoeld: daer heeft men dat hoofdprinciep van de magt des volks, eene waarheid zoeken te maken, en geheel de ministeriele boedel is daer overhoop gevlogen. Dat men het voorbeeld van Antwerpen volge, en het zal welhaest uit zyn met de onrethelichheid der partychap, met de roekeloze verkwisting van het geld des volks, met die soort van wettelijke uitplundering der natie.

ALTYD GELD.

Den budjet van binnenlandsche zaken van 1863, draegt eene vermeerdering van 782,262 fr. dat is nog al aerdig, dewyl de gevraagde som der verhooging der jaerwedden van de bedienden der administratie niet boven de 143,346 fr. gaet.

De budjet is meer dan verdubbeld sedert 1840. In dit jaer beliep die budjet maer tot vyf miljoen en nu hebben wy reeds tien miljoen. Mogen dus de zoete hoop voeden weldra het dozyn volledig te zien.

Belgie in het algemeen, is gelukkig. Maer 't ergste is dat dit zoo veel geld kost aen de schatpligtigen, dat deze welhaest niet genoeg meer zullen kunnen winnen om gedurig de handen van den ontvanger te gaen vullen.

OORLOGSBUDJET.

De begrooting van oorlog voor het dienstjaar 1863 is deze week in eene enkele zitting gestemd, ter somme van 35,261,000 frs. met 53 stemmen tegen 10 en 3 onthoudingen; zoo dat de helft hunner kamerleden voor die steeds toenemende oorlogsbegrooting, in vollen vrede, niet zyn komen stemmen. Van die zoo aenzielyke onthouding tot eene nitdrukkelyke oppositie behoort er geenen grooten stap gedaen te worden. Het is te hopen dat het land toch eindelijk zal begrypen hoe groot den misslag is van namenteel zoo veel geld te verspillen aen den militairen geest, die zoo nutteloos is in ons land, en dit terwyl de vrucht miljoenen met zooveel nut zoude kunnen gebruikt worden aen zaken welkers noodzakelike onbetwistbaer is.

Wy bemerken in de redevoering van den heer Chazal deze veelbeduidende woorden: Boven eenen basis aen de krygsverrigtingen, zyn er ook nog steunpooten noodig. Daer

om worden de kasteelen van Diest en Dendermonde behouden. Het is mogelyk dat de vorderingen der wetenschap, later zullen toelaten die ook af te breken, maer in dit oogenblik kan daer nog geene kwestie van zyn.

KULLAGIE.

Een burgemeester van een verafgelegen dorpje, waer tot dan toe slechts leemen hutjes werden opgetrokken tot verblyf en wooning der gemeentenaren, stapte voor de eerste maal van zyn leven de grenzen zyner geboorteplaets moedig over en trok naer de hoofdstad. Terug gekomen deed hy klokslag houden en sprak hy zóó in de deur van het gemeentehuis zyne onderhoorigen toe: Ik ben dan, gelyk u allen bekend is, in de hoofdstad geweest, en heb besloten dat al de gebouwen die nog zullen opgetrokken worden, in steen moeten zyn. Als burgemeester zal ik het eerste met myn huis beginnen. — Wat zotte kuer hebt gy nu daer weér in den kop gekregen! begon hem zyne vrouw te overlazen; steenen huizen bouwen! Is onze leemen wooning u niet meer goed genoeg? Onze ouders en voorouders zyn daer in gewonnen en gestorven. — Zwyg, sprak de burgemeester, en blyf by uw spinnewiel.

In den voortyd begon hy land op te schieten voor karreelen. Hy wil dan toch een steenen huis hebben, braken de boeren los. Is dat nu eene manier van handelen? zoo een schoon land uitbakken! dat is niet bewerkt! Een andere riep: het land zal er misschien nog by verbeteren; maer, in Godes name, wat gaet hy met een steenen huis uitzetten? waerom moet hy nieuwe gebruiken komen inbrengen? alsof men achter den leemen muer van onze huizen niet kon gelukkig zyn. De burgemeester trok zich van het gekazel niets aan en werkte door. Reeds stonden hoopen gevormde karreelen onder de warme zon van june te droogen, gereed tot het opregien van den oven. Maer op zekeren morgen lagen al de karreelen vanéén en dooréén geslagen. De stomme dorpelingen waren er 's nachts aengespannen om deze verwoesting te begaen: hier geene nieuwicheden, geene steenen huizen in het dorp! al wat nieuw is, deugt niet.

De burgemeester echter hield aen, deed nieuwe karreelen vormen en stelde er dag en nacht eene wacht by. De oven werd eindelijk samengeschooten en aengestoken. De westzyde dampte en brandde en biek al lustig op; maer eene misdadige hand stak aen den kant waer het vuer nog niet aen het kronkelen was, eenen halve kilo buskruid: de gansche oven vlood de lucht in. De gendarmen werden ontboden en bleven wacht houden tot dat de laetste oven gebakken was. De grondzuilen werden tegelyk met den eersten steen plegtig

LIVARDA (*)

Door HUB. DE COCCQ-CRETEN.

X.

De twyfel van den opperwachtmeester werd nog sterker, toen hy onder het geschemer des lamp de gelaetstrekken van Hendrik tevens met het papier nazag. De gelykenis is te groot, schudt hy met het hoofd.

— Welke gelykenis? vroeg de jongeling.
— De gelykenis van eenen Belg dien men gaet aenhouden.

Tips trok den opperwachtmeester ter zyde en stak hem eenig geld in de vuist: het is nu al zoo lange jaren, mynheer, dat ik hier in Holland met mynen zoon handel dryf; wy hebben ons altyd eerlyk gedragen, en nooit heeft ons iemand kwalyk aengesproken. Dat moet ik den Hollanders nageven. Ware het geval zoo dringend niet, werden wy by geene stervende geroepen, dan mieken wy de minste zwaarigheid niet om u naer de politie te verzellen; maer nu... — De opperwachtmeester wierp eenen schuinschen blik in de vuist die hem Tips gevuld had en hernam: ik durf zulks niet op my nemen: de wezens rakken, bezag hy het papier, zyn immers dezelve. — Ik heb hem nog niet genoeg gegeven, dacht Tips en stak hem nog eenige goudstukken in de hand. De opperwachtmeester ging nu nogmaels by de lamp; als ik het nauwkeurig

(*) Verboeden over te nemen.

naga, dan is er toch groot verschil, sprak hy luidop; het voorhoofd, de neus en de mond zyn toch zoo niet. Tips deed met het hoofd een teeken aen de wachtmannen rond de kagchel: hunne pyp aen 't smooren: niet waer, heeren, dat er geene de minste hoegenaemde gelykenis bestaat tusseen het papier van den opperwachtmeester en de gelaetstrekken van mynen zoon?

Een der wachtmannen, eene lange pyp in den mond, achter de kagchel met zyne twee beenen over eenen stoel aerdslui neêrgevlod, bestude de zaak: dat ziet gy toch wel, opperwachtmeester, dat is een geheel ander gezigt: laet ze maer heengaan. — Omdat gy het ook bevindt, antwoordt de wachtmeester en doet hy den vlugteling de stad open.

Goddank! zuchtten zy beiden toen de sleutel weér achter hen in het slot kraekte. Wy zyn toch uit den Haag, sprak Tips. — Waren wy nu nog uit Holland, antwoordt Hendrik. En zoo stapten zy derwaerts over den hard bevrozen grond door sneeuw en wind.

Livarda lag in haer slaepsaet, de ellebogen op een ebben tafeltje voor eenen spiegel, het hoofd in de handen, verbittert te zuchten: daer zyn nu de Belgen allen dry henen, twee naer Java en één, o God! maek toch dat hy op de grenzen in veiligheid aenkomme! Wy zullen nu eens zien wat er van my zal worden. Zou de dwingeland zoo vermetel zyn? Wat

heb ik dan begaen? Is het een schelmstuk de genade des konings over Hendrik en zyne makkers afgesmeekt te hebben? Men wordt toch slechts om schelmstukken aengehouden. God! daer klinkt de bel; wat zal dat geven?

De meid kwam boven: mejuffer Livarda, mynheer Van Kuilen vraegt om u te spreken.

— Alweér die hatelike Van Kuilen?
— Wat moet ik hem boodschappen?
— Zeg dat ik niet te spreken ben. De dienstbode deed wat haer Livarda gebod.

— Is zy dan niet hier? vroeg Van Kuilen.
— Zy heeft my gezegd dat ze niet te spreken is.

— Weet zy dat ik hier ben? — Dat weet zy. Van Kuilen trok misnoegd henen. Eenige oogenblikken later werd er weér aen de bel getrokken. De meid verscheen: mejuffer Livarda, de heer dominé vraegt naer u.

— De dominé? wat beteekent dat bezoek? En by deze woorden volgde zy de dienstmeid die haer in den zael by den dominé bragt. Deze was een lange manspersoon, regt als een lood, en statig, streng in woorden en gebaren. Zyn zwart hair, tot byna in het voorhoofd gewassen, begon een weinig grys te worden. Zyne afgetrokkene wangen, zyne spitsche neus, zyne genepene lippen, zyn geheimzinnig, glimmend oog en zyne zachte, beslissende spraek gaven op het eerste voorkomen den dweeper van den protestantschen godsdienst op. Me-

juffer, begon hy met eene styve neiging, myn bezoek moet u niet bezwaren; de zaken kunnen nog eene andere wending nemen.

— Welke zaken, heer Dominé? — Gy verbergt hier eenen belgischen mitter, eenen catholyken jongeling. — Indien zulks ware, heer dominé, vindt gy daer zwaarigheid in? — Dat mag niet zyn, Livarda. — Hoe! gy, een bedienaer van het evangelie, gy staet vervolging en verdrukking voor! Ik ken myne pligten, Livarda; geene vrouwentong moet my deze voorzeggen; ik hea het lang geweten dat gy voor die Belgen ingenomen waert. — Van Kuilen zal u zulks wel overbrengen. — Onnoedig, mejuffer Livarda, dat nog te ontkennen, het is te ruchtbaer. — Ik heb geene reden, heer dominé, om een enkel uerje van myn leven te ontkennen; dat is, Goddank, nog zoo onberispbaer als dat van Uwe Gestrengheid. — Gy wordt bitsig, mejuffer, ik ben hier gekomen om zachtzinnig, toegepegen, vaderlyk met u te handelen. — Heer dominé, wees toch zoo goed te denken dat ik in staet ben myne zaken zelve waer te nemen en te beschikken. — Daer hebt ge gelyk in, mejuffer, in zoo ver uwe zaken den grond van den godsdienst niet betredde. — Ik versta u niet, heer dominé. — Ik zal my doen verstaen, mejuffer: gy ziet den belgischen mitter niet ongunstig aen. — Dat is waer, heer dominé. — De belgische jongeling behoort tot het Roomsche geloof. — Ook waer, heer dominé. — Begrypt gy nu, mejuffer

